

Socialdepartementet

Växjö kommuns yttrande över Socialdepartementets remiss av Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Öppna insatser utan samtycke

Socialstyrelsens rapport *Öppna insatser utan samtycke* innehåller dels en översikt över kunskapsläget med inhämtade erfarenheter från Norge och Danmark, dels ställningstagande och förslag till författningsförslag. I det här yttrandet tas ställning till förslagen sänkt ålder för öppna insatser utan vårdnadshavares samtycke enligt 3 kap. a och b §§ SoL samt utvidgning av 22 § LVU.

Öppna insatser utan vårdnadshavares samtycke

Växjö kommun för arbete och välfärd instämmer i Socialstyrelsens förslag och författningsförslag om att det ska vara möjligt för socialnämnden att besluta om öppna insatser till barn från tolv års ålder utan vårdnadshavares samtycke. Växjö kommun instämmer även i att samma åldersgräns ska gälla för insatserna kontaktperson och särskilt kvalificerad kontaktperson.

Växjö kommun vill dock, i likhet med förslaget, understryka vikten av att insatser utan samtycke endast ska ges till barnet om det samtycker och när det bedöms som lämpligt. Dessutom vill Växjö kommun understryka betydelsen av vårdnadshavares omsorgsansvar och att insatser utan vårdnadshavares samtycke varken kan eller ska ersätta det ansvaret. Vidare gällande lämplighetsbedömningen är insatser utan vårdnadshavares samtycke förenat med att antal risker för barnet, bland annat gällande lojalitetskonflikter, att barnet blir problembärare och att det praktiska genomförandet av insatsen försvåras. Det kan sannolikt även påverka vårdnadshavares tillit till socialtjänsten negativt och därmed även den fortsatta kontakten mellan vårdnadshavare och socialtjänst, vilket i sin tur kan få negativa konsekvenser för barnet. Därför anser Växjö kommun att det finns behov av ett skriftligt stöd som kan användas för att bedöma lämpligheten. Ett sådant stöd bör även innehålla vilka typer av öppna insatser som kan vara lämpliga respektive olämpliga när vårdnadshavare inte samtycker.

Därtill vill Växjö kommun belysa vikten av att användningen samt effekter av

insatser utan samtycke följs upp och utvärderas nationellt. Den vetenskapliga evidens som idag finns för socialtjänstens öppna insatser gäller i regel för när det finns samtycke från vårdnadshavare. Det är inte omöjligt att evidensläget ser annorlunda ut om samtycke saknas. Sådan kunskap är betydelsefull för att socialtjänstens ska kunna bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Utvidgning av 22 § LVU

Växjö kommun för arbete och välfärd instämmer i Socialstyrelsens bedömning om att det inte är lämpligt att utvidga 22 § LVU för insatser till barn och unga till att även omfatta omständigheter i 2 §, det vill säga förhållanden i hemmet och omsorgen. Likt Socialstyrelsen menar Växjö kommun att riskerna överväger eventuella fördelar med en utvidgning. Dessa är bland annat risken för ett alltför stort individfokus och att barnet görs till problembärare för brister i vårdnadshavares omsorg. Dessutom kan det inte ses som sannolikt att brister i omsorg och hemmiljö skulle kunna åtgärdas genom insatser till barnet. Barnet skulle visserligen kunna uppfatta insatserna som stödjande, men de åtgärdar inte grundproblematiken. Riskerna för fördröjt omhändertagande samt uteblivet motivationsarbete är även betydande i sammanhanget.

Växjö kommun hade dock önskat att Socialstyrelsen på ett mer uttömmande sätt hade undersökt möjligheterna att besluta om insatser till *vårdnadshavare* med stöd av 22 § LVU. En sådan möjlighet hade kunnat innebära att kommunen på ett mer rättssäkert vis kan ställa krav på vårdnadshavare att ta emot en insats med syfte att förbättra barnets situation, när det om situationen inte förändras föreligger risk för LVU. Växjö kommun vill därför föreslå att möjligheten att besluta om insatser till vårdnadshavare med stöd av 22 § LVU bör utredas vidare.